

Pidä katse, keskittyminen ja kädet liikenteessä

Tarkkaamattomuus liikenteessä tarkoittaa ajonaikaisen huomion kiinnittymistä muuhun kuin ajotehtävän turvallisen suorittamiseen. Suomeksi sanottuna kuljettaja tekee ratin takana jotain aivan muuta kuin keskittyy ajamiseen. Kun kuljettajan kädet, katse ja ajatukset eivät ole liikenteessä, syntyy vaaratilanteita. Neljä kymmenestä kuljettajasta kertoi joutuneensa vaaratilanteeseen viimeisen kahden vuoden aikana.

Käytätkö sinä puhelinta tai muita viestintälaitteita ajon aikana? Joka kolmas suomalainen lukee tekstiviestejä ja sosiaalisen median päivityksiä ajon aikana ainakin joskus. Neljä viidestä vastaa puheluihin ja kaksi kolmesta soittaa ajon aikana. Aivot pystyvät keskittymään tietoisesti yhteen tehtävään kerrallaan ja kuljettaja ei tiedosta, että aivot jättävät jotain informaatiota tunnistamatta. Etenkin älypuhelinta käsitellessäsi voit ajaa sokkona useita sekunteja.

Älypuhelimien myötä olemme tavoitettavissa kaiken aikaa ja kaikkialla. Liikenne on kuitenkin väärä paikka lukea työmaileja tai vastata tekstariin.

Turvallinen ajo ensisijaista, muut toissijaista

Ihmisaivoilla on rajallinen kyky jakaa huomiota kilpailevien tehtävien välillä. Toisen tai molempien tekeminen kärsii väistämättä. Onnettomuus tulee harvoin kello kaulassa ja kuljettajan on oltava valmiina toimimaan yllättävissä tilanteissa. Mitä enemmän kuljettajan huomio on kiinnittynyt muualle, sitä huonommin aivot ovat valmiina rekisteröimään yllättävän tilanteen syntymistä.

Henkinen kuormitus ja tarkkaamattomuus eivät tarkoita samaa asiaa. Henkisen kuormituksen lisääntyminen ei automaattisesti lisää tarkkaamattomuutta, mikäli kuljettaja on sitoutunut ensisijaiseen tehtävään eli turvalliseen ajamiseen. Sitoutumisen aste toissijaiseen toimintoon on avaintekijä. Jos toissijainen tehtävä vetää puoleensa voimakkaasti, ensisijainen tehtävä, eli ajaminen, kärsii.

Puhelinkeskustelu tai keskustelu matkustajan kanssa vaikuttaa siihen, miten kuljettaja näkee ja prosessoi näkemäänsä tietoa. Tämä hidastaa reaktioaikaa ja toimintojen suorittamista. Silmänliikkeitä seuraamalla on havaittu, että normaalissa ajamisessa katse liikkuu laajemmin ja kattaa koko edessä olevan liikennetilanteen ja sivupeilit. Puhelinkeskustelun aikana katse kattaa suppeamman "tunnelimaisen" alueen

ja eksyy harvemmin sivu- ja taustapeiliin. Myös jalankulkijoiden ylityspaikoissa ja risteyksissä ollaan tarkkaamattomampia kuin ilman keskustelun tuomaa häiriötä.

Kun ajat, aja!

Vinkkejä turvalliseen ajoon:

- Laita puhelin äänettömälle ja anna puhelujen mennä vastaajaan.
- Laita puhelin vastaamaan soittajalle tekstiviestillä: "Olen ajamassa."
- Pysähdy turvalliseen paikkaan soittamaan tai lukemaan viestit.
- Suunnittele matkasi ja varaa aikaa kahvitauolle ja viestien kuuntelulle.
- Jos soitat autossa ajavalle, lopeta puhelu nopeasti.
- Näytä esimerkkiä omalla käytökselläsi.
- Pidä katse, keskittyminen ja kädet liikenteessä!
- Nauti ajamisesta, se on laatuaikaa.

Keskustele myös lapsesi kanssa kännykän käytöstä liikenteessä

Liikennetilanteet kuormittavat lasta eri tavalla kuin aikuista, joten ylimääräisiä häiriötekijöitä, kuten kännykän käyttöä, tulisi liikenteessä pyrkiä välttämään. Keskustele siis lapsesi kanssa jo ennakkoon kännykän käytöstä liikenteessä ja sopikaa yhteiset toimintatavat. Pieni lapsi ei välttämättä ilman vanhemman opastusta ymmärrä, että esimerkiksi tienylytystilanne ei ole sopiva paikka vastata soittoon, kirjoittaa viestiä kaverille tai pelata peliä. Muista myös esimerkin voima.

Lisää tarkkaamattomuuteen liittyviä videoita, testejä ym. Liikenneturvan [Kun ajat, aja -sivuilla](#)

Lähde: Liikenneturva

LAPIN LÄNSIPUOLI
Projektipäällikkö Teemu Kinnunen,
Ramboll Finland, puh. 050 336 9689

LAPIN ITÄPUOLI
Vanhempi suunnittelija Minna Koukkula,
Sitowise, puh. 040 571 8125